

פרוגרמה להקצאת שטחים ייעודים לצרכי אזרחים ותיקים בעיר חולון

2	מבוא- הסבר לצרכים המתוארים במסמך
2	1. מטרת המסמך
2	2. מבנים ייעודים לאזרחים וותיקים הקיימים בחולון
2	3. מדדי תכנון קיימים
3	4. מבנים ייעודיים נוספים שאין להם הגדרות תכנוניות, הפועלים בחללים לא מתאימים
5	הגדרת צרכים וכמויות
5	5. גידול דמוגרפי
5	6. תחזית אוכלוסיית הותיקים לשנים 2020 ו 2030 לפי שכונות העיר
6	7. פיזור גיאוגרפי
7	פרוגרמה
7	8. עקרונות מוצעים לפיזור שטחי שירות, תרבות ופנאי לאזרחים וותיקים.
7	8.1. פיזור והנגשה
7	8.2. שילוב מבנים ומוסדות ייעודים לוותיקים במרחבים רב דוריים.
7	8.3. מיקום מבנים ייעודים לוותיקים באזורים משולבים הכוללים מסחר, שירותים ותעסוקה.
8	סיכום שטחים ומבנים דרושים
8	9.1. הגדרת צורך למועדונים שכונתיים: מבנה לריכוז שירותים ברמת נגישות גבוהה לתושבים המבוגרים יותר.
9	9.2. מועדונים דרושים (לחישוב מלא ראה נספח).
10	9.3. טבלה סיכום הקצאות קרקע ושטח בנוי לצורכי אזרחים ותיקים
12	נספח: חישוב צרכים למועדונים חברתיים לגמלאים
14	מקורות

מבוא- הסבר לצרכים המתוארים במסמך

1. מטרת המסמך

מטרת המסמך היא לסמן שטחי ציבור לצרכים הגדלים והמשתנים של האזרחים הוותיקים בעיר חולון.

בתדריכי תכנון קיימים רק שני מבנים ייעודים לוותיקים: 1. מרכז יום 2. מועדון חברתי. אולם עם הגידול במספר הוותיקים, התארכות תוחלת החיים המלווה בהשתנות המצב הבריאותי והשינויים הדרמטיים במאפיינים והצרכים של הוותיקים, עולים צרכים נוספים למבנים עירוניים המיועדים לוותיקים.

בתהליך התכנון העירוני עלה צורך מידי להקמת מגוון מבנים ייעודים לוותיקים שאינם מוגדרים בתדריכי התכנון. לכן יש צורך בהוספת מבנים ושטחי ציבור ייעודים לוותיקים, שיקבלו תוקף סטטוטורי כפי שיש למבני ציבור לקהלי גיל אחרים- גני ילדים, מבני בריאות ועוד.

2. מבנים ייעודים לאזרחים וותיקים הקיימים בחולון

כיום קיימים בחולון שני סוגי מבנים ייעודים לאזרחים וותיקים

מרכז היום לקשיש- ברחוב דובנוב, בנוסף מתקיים תהליך תכנון של מבנה נוסף למרכז יום לקשיש שני בחולון.

מועדוני גמלאים- רשת קהילה ופנאי

בחולון פועלים כ-14 מועדוני גמלאים המנוהלים על ידי רשת קהילה ופנאי (חברת בת עירונית). מרבית המועדונים נמצאים במבנים שעברו הסבה מגני ילדים או בחללים לא מתאימים בתוך מתנ"ס. המועדונים נמצאים בתפוסה מלאה. ותיקים רבים נוספים מעוניינים להצטרף, אולם בשל מחסור במקום לא ניתן להגדיל את מספר המשתתפים. מועדונים אחרים נמצאים בתוך המתנ"סים, בחלל משותף עם שימושים אחרים, בחדרים לא מתאימים, או בשיתוף עם צרכים אחרים. יתרה מכך, חלקם ממוקמים במקומות לא נגשים, כגון בקומה שנייה ללא מעלית.

בית להיות- מבנה חד קומתי המשמש כמרכז להנצחת השואה

3. מדדי תכנון קיימים

תדריכי התכנון הסטטוטוריים הקיימים מתייחסים רק למועדון קשיש ולמרכז יום. למרות שקיימים מבנים נוספים על פי הגדרת משר הרווחה ומבנים אחרים הקיימים בשטח.

א. מועדון קשיש משולב במסגרת מרכז תרבות קיים:

מועדון לקשיש – סף הכניסה הוא 8,000-10,000 נפש (אוכלוסייה כללית) מועדון יוקם במשולב עם שימוש ציבורי אחר או כהסבת מבנה קיים וללא הקצאת קרקע נפרדת. בהתאם לנתוני העירייה: לפחות 200 מ"ר בנוי. (מתוך: תדריך תכנון להקצאת קרקע לצורכי ציבור).

בשים לב: הגדרת משרד הרווחה למועדון היא: **"מועדוני חברה, תעסוקה, השכלה והתנדבות"**.

לפי הגדרות התדריך, דרוש עבור אוכלוסיות הותיקים של חולון:

• **לשנת 2020** – בין 20 ל-25 מועדונים ייעודיים לוותיקים

• **לשנת 2030** – בין 23 ל-28 מועדונים ייעודיים לוותיקים

ב. מרכז יום לקשיש

על שטח של 2 דונם עבור לכל מרכז לפי סף כניסה של 50,000 תושבים ומעלה או שטח של 1 דונם עבור 25,000-30,000 תושבים. (תדריך תכנון לשילוב מבני צבור, מסחר, תעסוקה ומגורים). בשים לב שחישוב סף כניסה נערך לפי ההרכב הדמוגרפי של החברה הישראלית עד שנת 1995, אשר לא לקח בחשבון את הגידול המהיר של קבוצת הותיקים ומשקלם ההולך וגדל בתוך כלל האוכלוסייה.

לפי הגדרות התדריך, דרוש עבור אוכלוסיות הותיקים של חולון:

כיום ישנו בחולון מרכז יום לקשיש אחד. לפי תחזית גידול אוכלוסיית הותיקים ל-2030 יש צורך בהקצה כוללת של 3 מרכזי יום גדולים (2.0 דונם למגרש) + 1 מרכז יום קטן (1.0 דונם).

ג. **מועדון גיל הזהב- 500 מ"ר** (תדריך תכנון לשילוב מבני צבור, מסחר, תעסוקה ומגורים).

ד. מועדון מועשר לקשישים

הגדרת משרד הרווחה היא: מועדון המשמש גם כמועדון חברתי וגם כמרכז לשירותים אישיים, כמו אלו הניתנים במרכז היום לקשיש. הקמת מועדונים אלו תלויה בצרכים בכל מקום ומקום.

4. מבנים ייעודיים נוספים שאין להם הגדרות תכנוניות, הפועלים בחללים לא מתאימים

א. מועדוני וותיקים לאוכלוסיות מיוחדות.

השירות לאזרח הוותיק במחלקת הרווחה מפעיל מספר מועדונים ייחודיים- מועדון לעיוורים וותיקים, קבוצות עולים ועוד. לשימושים אלה אין חללים מתאימים והם נאלצים להסתפק במקומות לא מתאימים ולא מכובדים, ובמקרים מסוימים שירותים אלה מתבטלים בגלל חוסר מקום.

מומלץ לשלב באתרים קהילתיים כגון מרכז קהילתי או במרכזי מסחר עם נגישות מלאה.

ב. מקומות מפגש לארגוני מתנדבים וארגונים אזרחיים אחרים (כולל חללים המיועדים למספר ארגונים במשותף).

בחולון פועלים כ-57 ארגוני מתנדבים שונים. חלקם הגדול מופעל על ידי גמלאים. למרות תרומתם לעיר וחשיבות ההשתתפות בהם כביטוי למעורבות קהילתית- חברתית של הוותיקים, חסרים מקומות התכנסות. דבר המונע פעילויות וכנסים.

ג. מבנה לשירותי בריאות מתמחים.

עם התפתחות מדע הרפואה והגיל יש צורך במבנה נפרד לנושאים אלו. מבנה מסוג זה, הולך ובנה בסמוך לבניין הביטוח הלאומי/ האגף לשירותים חברתיים.

ד. מבנה לתמיכה וטיפול בחולי אלצהיימר ומחלות דמוניות-דומות-

הצורך עלה מבדיקות של צוות האזרח הוותיק באגף לשירותים חברתיים.

ה. מבנה על עירוני לריכוז שירותים חדשנים בתחומי תעסוקה והכשרה, התנדבות, ספורט ועוד.

(כדוגמת המרכז הקהילתי ע"ש רייך בתל אביב, לאזרחים ותיקים הינו מרכז ספורט, פנאי, חינוך ותרבות לגיל השלישי)

ו. הקצאת שטחים פתוחים או שילוב בשטחים פתוחים קיימים בתאמה לצרכי הוותיקים בכיכרות ובשטחים ציבוריים שוותיקים פוקדים.

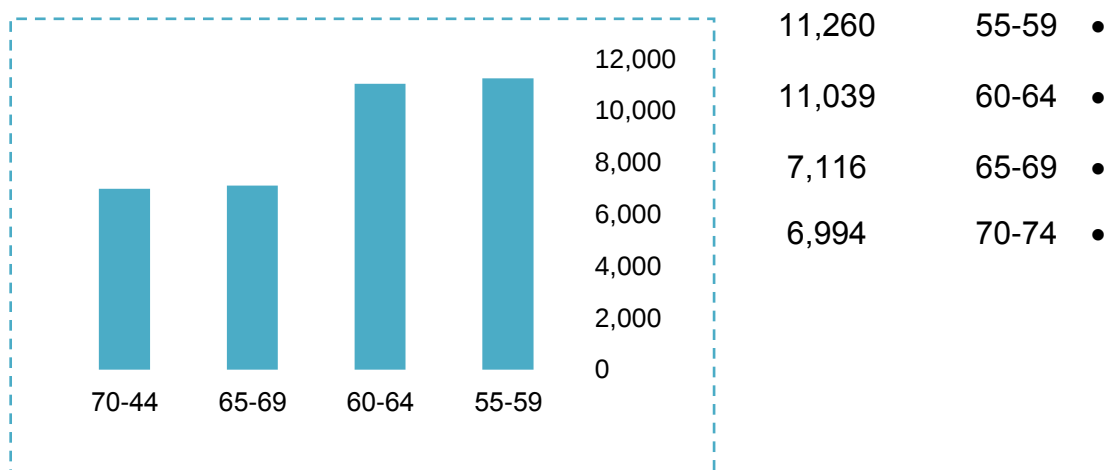
בחולון, כמו בערים אחרות, התפתחו מקומות מפגש לא פורמאליים בשטחים ציבוריים פתוחים. על פי רוב מקומות אלה משרתים וותיקים- גברים, וותיקים מוגבלים המוסעים לגינות ציבוריות וכיכרות על ידי עובדות הסיעוד שלהם.

העובדה שוותיקים רבים בוחרים מרצונם לשבת במרחבים ציבוריים לא פורמאליים מעידה על הצורך שלהם למפגש מסוג זה בסביבת מגוריהם. ולכן יש מקום לחזק דווקא את המקומות שנבחרו על ידם באופן ספונטני.

הגדרת צרכים וכמויות

5. גידול דמוגרפי

הפרופיל הדמוגרפי של וותיקי חולון מצביע על גידול אבסולוטי בגודל השנתונים בני הדור הבא. השנתונים בני 65-69, ו-70-74 בשנת 2010 קטנים משמעותית מהשנתונים הבאים אחריהם: קבוצת הגיל בני 60 עד 64 היא יותר מפי 1.5 מקבוצת הגיל הקודמת לה.

6. תחזית אוכלוסיית הותיקים לשנים 2020 ו-2030 לפי שכונות העיר

אזור	אוכלוסייה העיר חולון		אחוז מעל גיל 65	אוכלוסייה מעל גיל 65 לתכנון
	2020	2030		
סך הכול חולון	199,890	226,978	18.30%	41537 ¹
אגרובנק	13,358	13,304	20.90%	2781 - 6.7%
בן גוריון	15,506	14,532	26.00%	3778 - 9.1%
ג'סי כהן וקריית מיכה	11,135	13,475	18.60%	2506 - 6.04%
גרין ועם	11,251	11,301	21.60%	2441 - 5.88%
נאות יהודית, נווה ארזים ומפדה אזורים	8,817	8,209	22.80%	1872 - 4.51%
נאות רחל	15,938	15,739	22.90%	3604 - 8.68%
נווה רמז ושיכון ותיקים	11,663	11,922	19.50%	2325 - 5.6%
קריית אילון ונאות שושנים	37,477	38,705	14.30%	5535 - 13.3%
קריית עבודה	13,546	13,451	22.70%	3053 - 7.35%
קריית רבין	6,518	6,591	11.30%	745 - 1.79%
קריית שרת מזרח	7,177	6,351	26.40%	1677 - 4.04%
קריית שרת מערב	13,970	13,966	22.90%	3198 - 7.7%

¹ לשם השוואה, עבור 40,000 תלמידים יש צורך ב-40 בתי ספר יסודיים ו-20 תיכונים.

רסקו א	8,786	9,378	19.70%	-1.20%	1847- 4.45%
רסקו ב	7,799	9,740	16.90%	1.50%	1646- 3.97%
תל גיבורים	15,840	18,863	16.10%	4.00%	3037- 7.32%
אזורי תעשייה	902	1,056	19.00%	11.30%	201- 0.48%
דרום חולון ח-500	-	20,395	6.20%	-8.90%	1264- 3.05%

המשמעות התכנונית היא שעבור העשור הקרוב, העיר צריכה להיערך למערכת שירותים עבור אוכלוסייה הגדולה בכ-20% מהנוכחית. ובעשור הבא לתוספת של 30%.

7. פיזור גיאוגרפי

שתי המפות הבאות מראות את ההשתנות במיקום ריכוזי אוכלוסייה בוגרת בחולון. בעוד שכיום מרבית האוכלוסייה המבוגרת גרה במרכז

הוותיק של העיר: שכונות אגריבנק,

קרית העבודה ונאות רחל. הרי

המפה הבאה שמראה את השכונות

לפי מספר תושבים בני 55+ עד 64

תמונה שונה לגמרי. הריכוז הגבוה

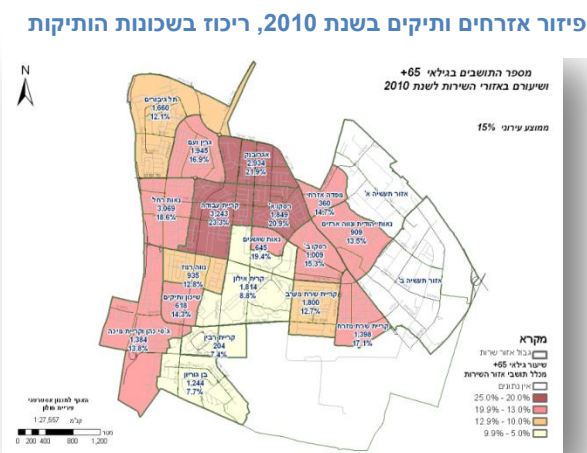
ביותר של בני 55-64 הוא קרית

אילון. בשכונה זו מתגוררים בשנת

2010 רק כ-2,171 בני 65+ ואליהם

יצטרפו עוד 2,654 שבשנת 2009

היו בגילאי 55-64

ההבדלים בין קבוצות הגיל מהוות אתגר גדול לפיתוח שירותים. בחלק מהשכונות יש עד כדי

הכפלת מספר הוותיקים. כך למשל בשכונת קרית אילון, החדשה יחסית, כמות הוותיקים בני 55-

64 היא כמעט כפולה מבני 65-74 (2,654, 1444 בהתאמה), בקרית שרת מערב ומזרח ביחד

ולחוד יש הכפלה (3143-, 1581).

תנועת ריכוזי אוכלוסייה של בני 55-

65. השינויים בין הריכוז בשכונות

הוותיקות בשנת 2010 לבין פיזור רחב

בכל העיר, לעומת מקבצים בשכונות

החדשות יותר בשנת 2020

פרוגרמה

8. עקרונות מוצעים לפיזור שטחי שירות, תרבות ופנאי לאזרחים וותיקים.

8.1. פיזור והנגשה

עבור האזרח הוותיק נגישות מידית היא צורך קיומי. נגישות מידית ללא צורך בתחבורה (ציבורית או פרטית) ותביא לשימוש מוגבר בשירותים קיימים

מפת האזרחים הוותיקים בחולון מצביע על שינוי בפריסת אזורי המגורים. עם הקמת השכונות החדשות התפתחו גם בהן קהילות וותיקים-סבים וסבתות שמבקשים לגור ליד ילדיהם ומשפרי דיור וותיקים. מגמה זו אמורה לצבור תנופה כאשר "הדור הבא", בני 55-64, יגיעו לגילאי פנסיה. אזי פיזור הוותיקים ישתרע בכל העיר עם ריכוזים גדולים במיוחד בשכונות שנבנו בשנות ה-2000. מגמה דמוגרפית זו צריכה להיות מגובה בפיזור שטחים ומבני ציבור תואמים לפריסת אוכלוסיית הצרכנים הוותיקים.

המוסדות הנדרשים אינם רק בתחום השירות לאזרח הוותיק אלא כוללים את כל מערכת השירותים העירונית-מסחר (מחנאות מכלת ועד בתי קפה), דואר ובנקים ועד שירותי תרבות, גינות ציבוריות ועוד.

8.2. שילוב מבנים ומוסדות ייעודיים לוותיקים במרחבים רב דוריים.

לעקרון השילוב הרב דורי יש חשיבות חברתית התורמת לכלל הקהילה. המשמעות המעשית היא שילוב בין מוסדות ומבנים לוותיקים- כגון מועדונים חברתיים לבין תנועות נוער, ארגונים אזרחים, מרכזים מסחריים ומבני תרבות ופנאי. (לא!! בין גני ילדים או טיפות חלב).

8.3. מיקום מבנים ייעודיים לוותיקים באזורים משולבים הכוללים מסחר, שירותים

ותעסוקה.

לעומת קבוצות גיל צעירים, האזרחים הוותיקים אינם זקוקים להפרדה פיסית לשם שמירה על בטיחות או בטחון אישי. נהפוך הוא. מיקום מקומות ייעודיים לוותיקים צריך לשקף את מסלול הפעילות היומי שלהם הכולל, קניות, פעולות פנאי בתחום תרבות, ספורט ואחרים, בריאות ורווחה.

בנוסף, החיוניות של הותיקים נגזרת מהכללתם במרחבים של אנשים מבוגרים- צעירים מהם.

9. סיכום שטחים ומבנים דרושים

9.1. הגדרת צורך למועדונים שכונתיים: מבנה לריכוז שירותים ברמת נגישות

גבוהה לתושבים המבוגרים יותר.

קהל משתמשים: משתמשים עיקריים- תושבים ותיקים מבוגרים תושבי השכונה. בנוסף קבוצות וותיקים ייחודיות, כגון קבוצות עבודה, בעלי מוגבלויות ועוד.

שימושים: שימוש ראשי, מרכז פעילות חברה ופנאי (כפי שקיים היום)

- **שלוחה קבועה לפעילות לקבוצות וותיקים בעלי בעיה בתפקוד פיסי** (מועדון עיוורים ותיקים וכדומה)
- **שלוחה לשירות עירוני** כגון מחלקת הרווחה או ביטוח לאומי, לשם הנגשת השירות לשכונת.
- **מועדון מועשר לקשישים**- מועדון שכונתי המיועד לאוכלוסייה הנזקקת לתמיכה נוספת, בשל קשיים כלכליים
- **חללים ומקומות להתכנסות קבוצות וותיקים** עצמאיות (יוצאי התעשייה הצבאית..)
- כל שירות אחר הדורש מקום והבאת שירות ברמת נגישות גבוהה.

שטח מבנה: לפי תדריך התכנון יש צורך ב-200 מ"ר, אולם לנוכח השימושים הנוספים שלא נלקחו בחשבון בעת עריכת התדריך (1995) יש צורך במבנה גדול יותר.

נגישות: נגישות מלאה לנכים (כסאות גלגלים) ולמתקשים בהליכה וטיפוס (מעלית/ מדרגות רחבות, מעקה, מעבר חציה בסמוך לכניסת המועדון (תחזוקת הכביש, מדרכות ומעברי חציה בתדירות גבוהה).

פיזור

- פיזור בשכונות השונות, כך שבכל שכונה יהיה לפחות מועדון אחד בטווח הליכה.
- בכל שכונה יהיו מספר מועדונים שונים מבחינת גודל ואפשרויות חלוקה.

מיקום

- בסמוך למרכזי שירותי פנאי ותרבות, כגון המרכז הקהילתי השכונתי, אך בהפרדה מלאה מבחינת הקצאת קרקע ושטח מבנה.
- **לא כחלק ממבנה של גן ילדים וטיפת חלב!**

שילובים: מרכז מסחרי, מרכז תרבות וספורט ושירותי קהילה חברתיים

9.2. מועדונים דרושים (לחישוב מלא ראה נספח).

דרוש בנוסף	מועדוני שכונתיים קיימים	אוכלוסייה מעל גיל 65 2030	
סה"כ דרוש בין 23-27 חסר 10 עד 14 מבנים	סה"כ 13 מבנים	41,510	סך הכול חולון
סה"כ דרוש 9, קיים 6, חסר 3	סה"כ 6 (כולל 1 בתוך מתנ"ס)	14,916 36%	צפון מערב- המרכז הישן: אגרובנק, גרין ועם קריית עבודה, נאות רחל, תל גיבורים
דרוש 9, קיים 4, חסר 5	סה"כ 4	14,889 36%	דרום מזרח: ג'סי כהן וקריית מיכה בן גוריון, נווה רמז ושיכון ותיקים, קריית אילון ונאות שושנים, קריית רבין
דרוש 7, קיים 3 חסר 4	סה"כ 3	11,705 28%	מערב: נאות יהודית, נווה ארזים ומפדה אזורים, קריית שרת מזרח קריית שרת מערב דרום חולון ח-500 רסקו א, רסקו ב אזורי תעשייה

9.3. טבלה סיכום הקצאות קרקע ושטח בנוי לצורכי אזרחים ותיקים

שירות ייעודי	קהל משתמשים	שילובים	נגישות לתחבורה	הקצאה:
מועדוני גמלאים שכונתיים	ותיקים בגילאי 75+, עצמאים, חלקם במצב כלכלי בינוני ונמוך (מבוסס על הרכב קיים). וותיקים בעלי מוגבלויות.	מרכז קהילתי, מרכז שכונתי מסחרי	מרחק הליכה בתוך השכונה, סמוך מאוד לתחנות אוטובוס	סה"כ 3 חסר מבנים ע לפחות ע יוקצו לותיק מיוחדים ה
מועדון גיל הזהב: מקום מפגש עירוני לפעילויות חברה, פנאי ותרבות מתמחה (לדוגמה "פסגות")	פורשים מהעבודה, אזרחים וותיקים "צעירים" ומבוגרים עצמאים	מרכז קהילתי, ארגוני תרבות	קירבה לתחבורה ציבורית ואפשרויות חניה	הגדרת שני 500 מ"ר, במקומות
מרכז עירוני לאזרחים וותיקים: מרכז לפיתוח פעילויות לטובת אזרחים בנושאי תעסוקה, התנדבות ועוד, בסיס להפעלת תוכנית עיר תומכת, מוקד תמיכה	פורשים מהעבודה, אזרחים וותיקים בכל הגילאים, עצמאים ופעילים	קניון, מרכז מסחרי, מרכז תרבות	קירבה לתחבורה ציבורית ואפשרויות חניה	מבנה על ע 500 מ"ר
מרכזי יום ²² מרכז לפעילות חברה פנאי ועזרה אישית לקשיש	קהל עיקרי- אזרחים ותיקים בעלי ירידה בתפקוד ותשושי נפש המופנים על ידי מחלקת הרווחה וביטוח לאומי – בנוסף: תמיכה במשפחות המטפלות בקשישים סיעודיים	מרכז עצמאי ראשי, ניתן לצרף אליו שירותים נוספים לקהל היעד	חניה נוחה תחבורה ציבורית	סה"כ 3 חסר (2.0 דונם) מרכז יום ק
מבנה לשירותי בריאות מתמחים: מרכז לכל הצרכים הרפואיים של אזרחים ותיקים	אזרחים ותיקים בכל הגילאים	קניון, מרכז מסחרי	קירבה לתחבורה ציבורית ואפשרויות חניה	מרכז עירוני לפי פרוגר
מרכז טיפול ותמיכה בחולי אלצהיימר ומחלות דומות: מעקב, תמיכה וייעוץ	חולי אלצהיימר ומחלות דומות ובני משפחה	עדיפות בסמיכות למרכז רפואי	חניה בסמיכות לצירי תחבורה ציבורית נוחים	בכל מקום לפי פרוגר

²² מרכז היום לקשיש הוא על פי רוב מבנה גדול ומתחזק. שעות הפעילות שלו הם עד הצהריים בלבד. וההגעה של הקשישים לפעילות הליכה של מרכז היום היא בהסעות מאורגנות במימון ביטוח לאומי. יחד עם זאת לאחר סיום הפעילות בצהריים, המבנה מתפנה לפעילויות שונות אחרות. לצורך זה יש להנגיש למרכז היום תחבורה ציבורית נוחה וחניה.

נספח: חישוב צרכים למועדונים חברתיים לגמלאים

מועדון חברתי זו מסגרת חברתית, תרבותית ותעסוקתית לניצול שעות הפנאי. ניתנים בה חוגים, הרצאות, פעילות גופנית, משחקי חברה, וכן מספר שירותי רווחה וייעוץ. השירות מיועד לקשישים עצמאיים.

- **נתונים ומידע³:** כיום מוערך כי בעקבות השינויים בכמות הותיקים והצורך בשירותי חברה ופנאי, עלה מספר המשתתפים במועדונים, וברמה ארצית מבקרים במועדונים בין 14% ל-18% מבני 65+. בחולון מבקרים רק 1000 איש שהם 3.3%.

מספר המועדונים בערים משתנה מעיר לעיר⁴, בנת 2010, בהרצליה משתתפים במועדוני הגמלאים כ-19.4% מבני 65+, ירושלים 14%, כפר סבא 9.9%, רמת גן 14.4%, רעננה 14.2%, ובחולון רק 5%.

הגדרת צורך: לפי 10% מבני 65+, כמות המשתתפים לתכנון צריכה לעמוד על 4,200 איש, לפי 120 איש רשומים במועדונים, יש צורך ב-25 מועדונים לפחות.

פיזור גיאוגרפי רחב לפי מספר תושבים בני 65+ בשכונות.

ממוקמים בסביבת המגורים של האזרחים הוותיקים. (בשילוב או בקרבת מבני

ניתן ללמוד מהדרישה למקומות נוספים במועדוני הגמלאים בחולון כי מספר המועדונים הדרושים לוותיקים גדול מהמצב הקיים היום (14 מועדונים) ועם העלייה במספר הוותיקים- צפוי לעלות עוד. **כמו כן, עם השינוי באופי הוותיקים צפוי שינוי גם בתפקיד המועדון ומכאן בשטחים שלו, לכן לא ניתן להסתמך על המצב הקיים כבסיס לחישוב צרכים. הצרכים**

שירותים אחרים (**לא** גני ילדים ופעוטונים!!!!!!).

המועדון יכול, אולם לפעילות ספורט, חדרי חוגים, מטבח וחדר שירות, ובמידת האפשר גינה לפעילות קהילתית.

³ מספר המבקרים במועדונים נאמד בין 110,000 ל-140,000 המהווים בין 14% ל-18% מאוכלוסיית בני 65+. מקור: שרון, א; ברודסקי, ג'; באר, ש, 2012. מועדוני חברתיים לזקנים תפרוסת ארצית, דפוסי פעילות ומאפייני המבקרים, מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים

⁴ משאב, קשישים בישראל שנתון סטטיסטי 2010

חישוב צרכים למועדונים בחולון לפי שכונות

דרוש בנוסף	מועדוני גמלאים שכונתיים קיימים	אחוזים	אוכלוסייה מעל גיל 65 2030	אחוז מעל גיל 65 בשכונה בשנת 2030	
סה"כ דרוש בין 23-27	סה"כ 13 מבנים	100%	41510	18%	סך הכול חולון
סה"כ דרוש 9, קיים 6, חסר 3	סה"כ 6 (כולל 1 בתוך מתנ"ס)				צפון מערב- המרכז הישן
		7%	2781	21%	אגרובנק
		6%	2441	22%	גרין ועם
	פינה לשבט, ארלזרוב 56, אורכידאה, בן ציון 12, שלו גוש חלב 15	7%	3053	23%	קריית עבודה
	קיים בתוך המתנס	9%	3604	23%	נאות רחל
	חובבי ציון 17, פלדלפיה 16	7%	3037	16%	תל גיבורים
דרוש 9, קיים 4, חסר 5	סה"כ 4	36%	14916		דרום מזרח
	לזרוס, סנהדרין 27	6%	2506	19%	ג'סי כהן וקריית מיכה
	יקותיאל 6, קרסל 6	9%	3778	26%	בן גוריון
		6%	2325	20%	נווה רמז ושיכון ותיקים
	נאות שושנים, גאולים 54	13%	5535	14%	קריית אילון ונאות שושנים
		2%	745	11%	קריית רבין
דרוש 7, קיים 3 חסר 4	סה"כ 3	36%	14889		מערב
	דבורה הנביאה (נסגר)	5%	1872	23%	נאות יהודית, נווה ארזים ומפדה אזורים
	השילוח 23 פנאי נט	4%	1677	26%	קריית שרת מזרח
		8%	3198	23%	קריית שרת מערב
		3%	1264	6%	דרום חולון ח-500
	פבריגט 3,	4%	1847	20%	רסקו א
		4%	1646	17%	רסקו ב
		0%	201	19%	אזורי תעשייה
		28%	11705		

מקורות

אדריכלית גבריאלה נוסבאום, (2011). **תדריך תכנון לשילוב מבני צבור, מסחר, תעסוקה ומגורים.**

משרד הבינוי והשיכון, מינהל תכנון והנדסה, משרד הפנים, מינהל התכנון, מינהל מקרקעי ישראל

אגף תכנון ופתוח, בהוצאת המכון למחקר ופיתוח מוסדות חינוך ורווחה

Global Age-friendly Cities: A Guide, World Health Organization 2007

http://www.nyam.org/agefriendlynyc/docs/WHO_Global_Age_friendly_Cities_A_Guide.pdf

- 10 Ways Architects Can Become Age-Friendly:
<http://www.nyam.org/agefriendlynyc/docs/Top-10-Ways-FINAL-2BAFAC-cwk-WP.pdf> **Top**
- Urban Design and Architectural Guidelines

for an Age-Friendly New York City <http://www.nyam.org/agefriendlynyc/docs/Archtl-Guide-FINAL-2BAFD9-cwk-WP.pdf>

- 10 Ways to Make Your Library Age-Friendly
- <http://www.nyam.org/agefriendlynyc/docs/10-Ways-to-Make-Your-Library-Age-Friendly-02-22-11.pdf>
- Creating an Age-Friendly NYC :One Neighborhood at a Time